Доклад за резултатите от мониторинга и контрола на обектите източници на нейонизиращи лъчения на територията на област Смолян през 2017 година

Бързото нарастване на употребата на мобилни телефони и изграждането на базови станции предизвикаха известни опасения от възможността за неблагоприятен здравен ефект на технологията на клетъчните телефони, като например ракови заболявания, главоболие и загуба на паметта. Ако понастоящем в света се използват над 190 милиона мобилни телефони, всеки нежелателен ефект, бил той незначителен, би могъл да има важни последствия от гледна точка на здравеопазването.

В отговор на тези опасения на 12 юли 1999г. е приетата Препоръка 1999/519/ЕО за ограничаване експозицията на населението на електромагнитни полета, с която се въвежда набор от изисквания и насоки към държавите членки като основа за законодателството на Европейския съюз по отношение на безопасността на населението от въздействието на електромагнитните лъчения. Препоръката изисква от компетентните органи на държавите-членки да осъществяват мониторинг на стойностите на електромагнитни полета и да контролират дали те не надвишават установените максимално допустими стойности.

Съгласно действащото законодателство в Република България нейонизиращите лъчения в жилищни, производствени, обществени сгради и урбанизирани територии са фактори на жизнената среда и подлежат на контрол (§ 1, т. 12, буква „е" от допълнителните разпоредби на Закона за здравето).

Съгласно § 1, т. 9, буква „ф" от допълнителните разпоредби на Закона за здравето, обектите, източници на нейонизиращи лъчения, са обекти с обществено предназначение и също подлежат на държавен здравен контрол, който се извършва в съответствие в разпоредбите на Наредба № 36 от 2009 г. за условията и реда за упражняване на държавен здравен контрол (обн., ДВ, бр. 63 от 2009 г., изм. и доп., бр. 82 от 2014 г.).

Съгласно чл. 36, ал. 3 от същия закон регионалните здравни инспекции създават и поддържат публичен регистър на обектите с обществено предназначение, в т.ч. обектите, източници на нейонизиращи лъчения.

В Регистъра на обектите с обществено предназначение на РЗИ – Смолян са регистрирани **133** станции на мобилни оператори. Спрямо 2016г. броят им се е увеличил с 3 базови станции. Разпределението им по общини е: Община Баните – 8; Борино – 8; Девин – 15; Доспат – 6; Златоград – 11; Мадан – 6; Неделино – 4; Рудозем – 9; Смолян – 50; Чепеларе – 16.

ЦЕЛИ НА МОНИТОРИНГА:

- Установяване съответствието на нивата на електромагнитните полета с действащите норми и изисквания на Наредба № 9 от 1991 г. на МЗ за пределно допустими нива на електромагнитни полета в населени територии и определяне на хигиенно-защитни зони около излъчващи обекти (обн., ДВ, бр. 35 от 1991 г.);
- Оценка на здравния риск за населението;

ОБЕКТ НА МОНИТОРИНГ:

Според указанията на МЗ, през 2017 г. обект на мониторинг и оценка са **9** базови станции на мобилни оператори - 6 от тях, разположени в близост до учебни и детски заведения, а **3** в райони с голяма концентрация на население и жилищни сгради.

ПОСТАНОВКА И МЕТОДИ

През месец октомври 2017 г. екип на РЗИ – Кърджали измери плътността на мощност в микровълновия диапазон, S ($\mu W/см^2$) съгласно «Методика за измерване и оценка на ЕМП в населена околност на предавателни антени към системи за мобилни връзки», Сборник методи за хигиенни изследвания, НЦХМЕХ,том IV, и за спазване изискванията на чл. 5, ал.1 от Наредба № 9/1991г. на МЗ и МОСВ, за пределно допустими нива на електромагнитни полета в населени територии.

Използван е преносим уред за измерване на ЕМП - narda тип NBM-550 S/N E- 0347, със сонда narda S/N D- 0103 работеща в честотен обхват 100 kHz - 6 GHz.

Резултатите от измерванията са представени в Протоколи в зависимост от мястото на измерване и разстоянието до излъчвателя на електромагнитно лъчение.

РЕЗУЛТАТИ:

- *Стойности на ЕМП в обществени сгради – детски заведения и училища:*

През 2017 г. са извършени 80 измерванията на електромагнитните полета и на интензитета на електрическото поле, като 50% от тях са в сградите обект на контрол, а останалите в прилежащите райони.

В помещенията и прилежащите райони на включеното за мониторинг детско заведение са измерени нива на моментна стойност на плътност на мощност от 0,1 до 0,2 μW/cm² (микроват на квадратен сантиметър), като средната стойност на плътността на мощност за 6 минутен интервал е в границите от 0 μW/cm² до 0,1 μW/cm².

В класните стаи на учебните заведения най-ниската моментна стойност на плътността на мощност е 0 μW/cm², а най-високата – 1,4 μW/cm².

Най-ниската средна стойност на плътността на мощност за 6 минутен интервал е 0 μW/cm², а най-високата – 1,1 μW/cm².

При направените измервания в двора, констатираната максимална моментна стойностна на плътността на мощност е 1,06 μW/cm², а минималната 0 μW/cm², с измерена средна стойност на плътността на мощност за 6 минутен интервал от 0,7 μW/cm².

Както и предходните години, няма установени превишения на пределно допустимото ниво от 10 μW/cm² при нито едно от извършените измервания.

- *Стойности на ЕМП измерени в райони с голяма концентрация на население*

През 2017 г. са извършени 60 измервания в гр. Смолян и гр. Чепеларе на различни разстояния до излъчвателя на ЕМП, в райони с голяма концентрация на население.

Таблицата показва, че най-ниската измерена моментна стойност на плътност на мощност е 0 μW/cm², а най-високата – 6,6 μW/cm².

Най-ниската средна стойност на плътността на мощност за 6 минутен интервал е 0 μW/cm², а най-високата – 4,3 μW/cm².

Измерените стойности на различни разстояния от излъчвателя на ЕМП не превишават допустимите норми, съгласно Наредба №9/1991г.

ИЗВОДИ

- Измерените стойности на ЕМП на базови станции за мобилна комуникация на територията на област Смолян отговарят на приетите в Република България хигиенни норми.
- Обследваните антени на мобилни оператори, не представляват здравен риск за населението, живеещо или пребиваващо в близост до тях.

През месец август 2017 г., в РЗИ – Смолян, за пореден път е постъпила жалба, чрез МЗ и д-р Даниела Дариткова, народен представител от 22 МИР-Смолян, от живущите в бл. 21, ул. „Зорница“, ж.к. „Нов център“ гр. Смолян против инвестиционно намерение за изграждане на базова станция върху покрива на сградата в която живеят. Подобна жалба бе разглеждана през 2014 г.; 2015 г. и началото на 2016 г.

В Регистъра на обектите с обществено предназначение на РЗИ – Смолян не е регистрирана базова станция за мобилна комуникация собственост на „Теленор“ ЕАД с адрес гр. Смолян, ул. „Зорница“ №3, бл. 21, вх. Г.

При извършена проверка на място е установено, че инвестиционното намерение не е реализирано.